

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

10 maart 1999

ONTWERP VAN DECREET

tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning

AMENDEMENTEN

Zie :

1317 (1998-1999)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nrs. 2 tot 4 : Amendementen

I. AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heren André Denys
en Arnold Van Aperen

Artikel 2

- A. In de bij 5° voorgestelde tekst van 9°, op de eerste en tweede regel, de woorden "de veeteeltinrichting of landbouwinrichting" vervangen door de woorden "het bedrijf".

VERANTWOORDING

Met dit amendement vervangen we het begrip "veeteeltinrichting of landbouwinrichting" door het begrip "bedrijf" om irrationele bureaucratie te vermijden.

B. 19° vervangen door wat volgt :

"19° aan het tweede lid worden een 49° tot 51° toegevoegd, die luiden als volgt :

"49° half-natuurlijke graslanden ;

50° potentieel belangrijke graslanden ;

51° graslanden.

Deze begrippen worden nader omschreven bij besluit van de Vlaamse regering. "

André DENYS

Arnold VAN APEREN

II. AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heer Arnold Van Aperen
en mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht

Artikel 7

- A. In de voorgestelde tekst van artikel 5, § 1, in de tabel, I. Rundvee, I.1° Melkvee, op de eerste regel, de woorden "en zoogkoeien" schrappen.

- B. Aan de voorgestelde tekst van artikel 5, § 1, in de tabel, I. Rundvee, op de laatste regel na de woorden "Andere runderen" de woorden ", (zoogkoeien inbegrepen)" toevoegen.

Arnold VAN APEREN

Anny DE MAGHT-AELBRECHT

III. AMENDEMENT

voorgesteld door de heer André Denys

Artikel 2

Aan de bij 15° voorgestelde tekst van 28° de volgende zin toevoegen :

"De verantwoordelijkheid voor de mestoverschotten ligt hoe dan ook bij de eigenaar van de dieren. "

André DENYS

IV. AMENDEMENTEN

**voorgesteld door mevrouw Gerda Raskin
en de heer Johan Sauwens**

Artikel 15

De voorgestelde tekst van artikel 13bis vervangen door wat volgt :

"Artikel 13bis

De hoeveelheid nutriënten die jaarlijks met meststoffen op cultuurgrond mag worden gebracht, met inbegrip van de uitscheiding door dieren bij beweiding, moet zodanig beperkt worden dat de verontreiniging door nitraten uit de percelen cultuurgrond zowel in grond- als in oppervlaktewateren in eerste instantie teruggedrongen wordt tot de Europese streefwaarde van 50 milligram nitraat per liter en voor 2003 tot de Europese grenswaarde van 25 milligram nitraat per liter, en dit in geheel Vlaanderen.

Teneinde de controle op de Europese streef- en grenswaarden mogelijk te maken, legt de Vlaamse regering voor 1 januari 2001 twee overeenstemmende nitraatresidunormen vast, uitgedrukt in kilogram nitraat per hectare cultuurgrond tot op een diepte van 90 centimeter, op basis van wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Mestbank. "

VERANTWOORDING

In feite moet geheel Vlaanderen beschouwd worden als een kwetsbaar gebied, waar de Europese streef- én grenswaarden onverwijld moeten nageleefd worden. De controle op de milieudoelstellingen kan enkel gebeuren met wetenschappelijk vastgelegde nitraatresidunormen, naar analogie met het systeem van de Duitse deelstaat Baden-Württemberg. In het voorlopige ontwerpdecreet werd de nitraatresidunorm van Baden-Württemberg (45 kilogram nitraat per hectare) zelfs naar voren geschoven als de wetenschappelijke vertaling van de normen uit de Europese nitraatrichtlijn. Onder externe druk werd de norm evenwel verdubbeld tot 90 kilogram nitraat per hectare.

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling verklaarde daarover het volgende in Boer en Tuinder van 30 oktober 1998 : "Wij hebben ons voor de uitbouw van het hele systeem gebaseerd op een systeem dat in Baden-Württemberg wordt toegepast en waar 45 kilogram nitraat per hectare geldt. Zelf hebben we steeds twee cijfers gehanteerd : 45 kilogram per hectare als richtwaarde en 90 kilogram als grenswaarde waarbij bestraffend wordt opgetreden. Vanuit de landbouwsector vreesde men dat, wanneer het laagste cijfer in de teksten zou blijven, dit ooit nog wel eens als grenswaarde zou kunnen worden gebruikt, wat he-

lemaal niet onze bedoeling was. Uiteindelijk hebben we de 45 kilogram-waarde dan maar uit de teksten geschrapt. "

Op basis van voorgaande opmerkingen en vanuit het voorzorgsbeginsel stelt de VU daarom voor zo snel mogelijk wetenschappelijke nitraatresidunormen op te stellen. Deze normen vormen immers de basis voor de controle op de nitraatvervuiling van de cultuurgronden in Vlaanderen, met behulp van bodemstalen.

Artikel 17

In de voorgestelde tekst van artikel 14, § 4 vervangen door wat volgt :

"§ 4. De hoeveelheid meststoffen die jaarlijks op cultuurgronden mag worden gebruikt, is beperkt. Vanaf 1 januari 1999 zijn de waarden uit onderstaande tabel van toepassing voor de hoeveelheden nutriënten, in kilogram, die jaarlijks zijn toegelaten per hectare cultuurgrond.

<i>Gewasgroep</i>	<i>Difosfor- pentoxyde</i>	<i>Totale stikstof</i>	<i>Stikstof uit dierlijk mest en andere meststoffen</i>	<i>Stikstof uit chemische meststoffen</i>
<i>Grasland</i>	<i>125</i>	<i>450</i>	<i>250</i>	<i>250</i>
<i>Maïs</i>	<i>100</i>	<i>275</i>	<i>225</i>	<i>130</i>
<i>Gewassen met lage stikstofbehoefte</i>	<i>100</i>	<i>125</i>	<i>125</i>	<i>70</i>
<i>Andere gewassen</i>	<i>100</i>	<i>275</i>	<i>200</i>	<i>150".</i>

VERANTWOORDING

De indicatieve eindnormen uit het decreet tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen zijn een betere waarborg voor de naleving van de Europese nitraatrichtlijn dan de versoepelde normen die nu voorliggen. De indicatieve eindnormen kwamen tot stand na degelijk wetenschappelijk advies en zouden van toepassing zijn indien de Vlaamse regering er niet in slaagde nieuwe cijfers voor te stellen vóór 1 januari 1999. Een versoepeling ten opzichte van deze eindnormen staat haaks op de toenemende nitraat- en fosfaatvervuiling in Vlaanderen.

Uit diverse wetenschappelijke rapporten kan afgeleid worden dat het eerste MAP er niet in geslaagd is de nitraat- en fosfaatvervuiling terug te dringen. Eind januari 1998 werd al één van de (deel)rapporten, bedoeld voor de evaluatie van medio '98, toegelicht in de Commissie Leefmilieu (stuk 945 (1997-1998) – Nr. 1). Het rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij schetste een somber beeld van de waterkwaliteit en de nitraatconcentraties in het oppervlaktewater in het Vlaamse Gewest. De VMM-medewerkers benadrukten dat er nog geen duidelijke positieve of negatieve trend was inzake nitraatvervuiling, maar gaven toch de duidelijke boodschap mee dat de waterkwaliteit tussen 1990 en 1996 was verslechterd in niet minder dan 32 à 34 procent van de meetpunten van het oppervlaktewater.

De waterkwaliteit verbeterde slechts in 16 à 18 procent van de VMM-meetpunten. In de helft van de meetpunten bleef de waterkwaliteit gelijk. De toestand in de drinkwatergebieden in West-Vlaanderen en de Noorderkempen was ronduit slecht. Het gaat dus helemaal niet goed met de kwaliteit van het Vlaamse oppervlaktewater.

De intensieve veehouderij werd door de VMM-medewerkers omschreven als de belangrijkste oorzaak van de hoge nitraatconcentraties boven de wettelijke normen. Twee citaten uit hun toelichting om dit te illustreren : "De meetpunten die enkel betrekking hebben op de landbouw vertonen geen goede evolutie en de normen worden er meestal overschreden. (...) Het is reeds lang onze overtuiging dat landbouw de grootste verantwoordelijke is. De metingen bevestigen deze stelling. Er zijn niet zoveel andere nitraatbronnen in Vlaanderen.". Waarop de VMM-medewerkers verklaarden dat eigenlijk heel Vlaanderen een kwetsbaar gebied is wat nitraatvervuiling betreft, met uitzondering van de snelstromende rivieren.

Ook rapporten van de Europese Unie en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Oeso) hebben aangetoond dat de kwaliteit van het grondwater in Vlaanderen sterk lijdt onder de nitraat- en fosfaatvervuiling. De maximaal toegelaten nitraatconcentratie van 50 milligram per liter grondwater wordt volgens het MacKen-na-rapport ruimschoots overschreden. In Vlaanderen ligt de concentratie bijna overal boven de 100 milligram per liter. Het Europees Parlement omschrijft een inkrimping van de varkensstapel als de beste oplossing voor het mestprobleem.

De Oeso stelde de intensieve landbouw in haar Milieubeleidsevaluatie van België (22.10.1998) verantwoordelijk voor het teveel aan nitraten in het Vlaamse grondwater. "De doelstelling met betrekking tot de lozing van stikstof (door bemesting) en het gebruik van kunstmeststoffen zijn verre van gerealiseerd en de problemen met de drinkwaterbevoorrading, de waterkwaliteit en het natuurbehoud blijven onopgelost. Bovendien bevatten de grondwaterreserves in landelijke omgevingen hoge nitraatconcentraties," aldus het scherpe Oeso-verdict over het leefmilieu in de Belgische federatie.

Op basis van de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese nitraatrichtlijn, de voorgaande opmerkingen en vanuit het voorzorgsbeginsel stelt de VU daarom voor de indicatieve eindnormen uit het decreet tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (Stuk 148 (1995-1996) – Nr.1, blz. 43) te behouden. Deze normen bieden een betere waarborg tegen de nitraat- en fosfaatvervuiling van de cultuurgronden in Vlaanderen.

Artikel 25

Dit artikel vervangen door wat volgt :

"Artikel 25

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 juni 1992, 18 december 1992, 22 december 1993 en 20 december 1995, wordt tussen artikelen 20 en 21

een hoofdstuk VIbis, bestaande uit artikel 20bis en 20ter ingevoegd, dat luidt als volgt :

"HOOFDSTUK VIbis

Milieubeleidsovereenkomsten en nutriëntenbalansstelsels

Artikel 20bis

De Vlaamse regering kan, overeenkomstig het decreet van 15 juni 1994, milieubeleidsovereenkomsten afsluiten met (a) de sector van de stal- en mestopslagconstructie, (b) de veevoedersector en (c) de landbouwsector om de in artikel 2 bedoelde doelstellingen te realiseren.

De milieubeleidsovereenkomsten met de sector van de stal- en mestopslagconstructie bevatten ten minste verbintenissen over de technische regels voor de vermindering van het stikstofverlies in de stal, bij de opslag en bij het transport van mest, alsook inzake de berekeningswijze voor het reële stikstofverlies.

De milieubeleidsovereenkomsten met de veevoedersector bevatten ten minste verbintenissen over de technische regels met betrekking tot de samenstelling van het veevoeder, alsook inzake de berekeningswijze voor de reële mestuitscheidingsnormen.

De milieubeleidsovereenkomsten met de landbouwsector bevatten ten minste verbintenissen over :

- 1° de acties om de doelstellingen bedoeld in artikel 2 te helpen realiseren ;
- 2° het informeren en stimuleren van alle betrokkenen opdat ze :
 - a) bij hun bedrijfsvoering een code van goede landbouwpraktijk hanteren ;
 - b) de nutriënten aan de bron maximaal beperken door inzonderheid de aanwending van nutriëntenarme veevoerders en afstemming van de veevoerders op de behoeften van het vee ;
 - c) de nutriëntenverliezen in de stallen, bij de mestopslag, bij de nutriëntenaanwending op de cultuurgrond en bij de nutriëntenafzet via transport, verwerking en export maximaal beperken ;
 - d) de balansen van het nutriëntenbalanssysteem toe te passen.

Artikel 20ter

§ 1. Elke producent of gebruiker past het nutriëntenbalanssysteem toe. Deze balans kan naast de verplichte bodembalans ook een bedrijfs- of mestuitscheidingsbalans bevatten. De Vlaamse regering bepaalt de regels voor de aan- en afvoerposten van de diverse balansen. Diegenen die gebruik willen maken van de bedrijfsbalans of de mestuitscheidingsbalans, melden dit voor 21 januari van het betrokken jaar aan de Mestbank met inbegrip van het feit of ze dit doen op individuele basis of in het kader van een milieubeleidsovereenkomst.

§ 2. De controle van de bodembalans wordt vanaf 1 januari 2001 in opdracht en op kosten van de producent of de gebruiker verricht door een daartoe erkend laboratorium. De controle bestaat uit een bemonstering naar het minerale nitraatresidu, als bedoeld in artikel 13bis, § 1, op elk van de percelen cultuurgrond waarop in datzelfde kalenderjaar een hoeveelheid dierlijke mest of andere meststoffen werd opgebracht, en dit in de periode van 1 oktober tot 15 november van het beschouwde kalenderjaar. De producent of gebruiker stuurt de resultaten van de bemonstering naar de Mestbank en houdt de resultaten van de bemonstering gedurende 5 jaar ter inzage van de toezichthoudende ambtenaren.

Wanneer blijkt dat het minerale nitraatresidu van een bemonsterd perceel cultuurgrond behorende tot het bedrijf de grenswaarde, bedoeld in artikel 13bis, § 1, heeft overschreden, wordt in het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de bemonstering gebeurde, de toegelaten bemesting beperkt tot hetgeen is toegelaten in de kwetsbare zones water.

§ 3. Bij gebruik van het nutriëntenbalansstelsel zijn de bemestingsnormen en bemestingsregels uit hoofdstuk V, afdeling II van toepassing, met uitzondering van wat volgt :

- 1° indien de producent of gebruiker de bedrijfsbalans gebruikt, mag hij de reële stikstofverliezen op bedrijfsniveau in rekening brengen overeenkomstig de bepalingen in artikel 10bis, § 2 ;
- 2° indien de producent of gebruiker de mestuitscheidingsbalans gebruikt, mag hij de reële uitscheidingshoeveelheden in rekening brengen overeenkomstig de bepalingen in artikel 5, § 2.

§ 4. De producent of gebruiker moet de jaarlijks opgemaakte balansen, alsook de geëigende bescheiden, ter staving van de aan- en afvoerposten, gedurende 5 jaar ter inzage houden van de toezichthoudende ambtenaren. De bewijslast van de aan- en afvoer-

posten van de balans(en) ligt bij de producent of gebruiker.

§ 5. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de zelfcontrole bedoeld in § 2, de balansen bedoeld in § 3 en de melding bedoeld in § 4. ". "

VERANTWOORDING

Milieubeleidsvereenkomsten met alle betrokken deelsectoren kunnen bijdragen tot een snellere en betere realisatie van de milieudoelstellingen uit de Europese nitraatrichtlijn. Aan de forfaitaire bemestingsnormen, zoals bepaald in artikel 14, § 4, wordt evenwel geen afbreuk gedaan. Varkenshouders kunnen geenszins afwijken van de forfaitaire normen. De forfaitaire bemestingslimieten geven weer hoeveel kilogram mest vanaf 1 januari 1999 nog gebruikt mag worden. Alle landbouwers zijn decretaal verplicht ze na te leven, ongeacht hun eventuele keuze voor een individuele beleidsvereenkomst met de Mestbank of een sectoriële beleidsvereenkomst met de landbouwsector. Op die manier wordt het gelijkheidsbeginsel maximaal gerespecteerd en kan vermeden worden dat de landbouwers al te zeer in de houdgreep komen van de agro-industrie.

Het nieuwe mestdecreet en de milieubeleidsvereenkomsten zullen voortaan gecontroleerd worden op bedrijfsniveau met behulp van bodemstalen (nitraatresidunormen). Dergelijke perceelsgewijze controle van de landbouwgrond is een nieuwigheid en vervangt de "papieren" controle uit het eerste MAP. Voortaan wordt dus op het terrein gecontroleerd of de landbouwers de nitraatrichtlijn al dan niet naleven. Wetenschappers bepalen vóór 1 januari 2001 welke de maximale hoeveelheid nitraat is die na bemesting in de landbouwgrond mag achterblijven (nitraatresidunormen). Boeren moeten jaarlijks het nitraatgehalte in hun bodemstalen laten onderzoeken door erkende laboratoria, zoals de Bodemkundige Dienst. Daarnaast zal de Vlaamse Milieumaatschappij de landbouwbedrijven steekproefsgevijs controleren.

Hoewel milieubeleidsvereenkomsten een bijdrage kunnen leveren in de strijd tegen de mestoverschotten, is het belangrijk de forfaitaire bemestingsnormen, zoals bepaald in artikel 14, § 4, te handhaven. Deze normen zijn sleutelementen in de strijd tegen de nitraat- en fosfaatvervuiling van de cultuurgronden in Vlaanderen. Enkel bij de mestuitscheidingsbalans kunnen de landbouwers de reële uitscheidingshoeveelheden in rekening brengen overeenkomstig de bepalingen in artikel 5, § 2.

Gerda RASKIN

Johan SAUWENS

V. AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heer Frans Wymeersch

Artikel 2

In de bij 19° voorgestelde tekst van 54°, op de tiende regel, het woord "ononderbroken" schrappen.

Artikel 26

A. De bij 1° voorgestelde tekst van § 1 vervangen door wat volgt :

"§ 1. De productie van dierlijke mest wordt niet onderworpen aan een basisheffing. "

VERANTWOORDING

Volgens het principe "de vervuiler betaalt" moet niet de productie van een grondstof worden belast.

B. In de bij 2° voorgestelde tekst van § 2, eerste lid, op de derde en vierde regel, de woorden "die andere meststoffen" vervangen door de woorden "die andere, dan dierlijke meststoffen".

Frans WYMEERSCH